

Aan de slag met de Omgevingswet

Presentatiemodel STOP/TPOD

Versie 0.98-beta

Geonovum

Datum 26 Juli 2019

Colofon

Documentnaam	Presentatiemodel STOP/TPOD
Versie	0.98-beta
Projectnaam	Standaard Officiële Publicaties met specifieke toepassing voor OW-besluiten
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Sandra van Wijngaarden
Auteur(s)	DSO Project 33

Wijzigingshistorie

Datum	Door	Wijziging
7-12-2018	GVP	Initiële versie v0.97
20-12-2018	GVP	Naamgeving van kaartillustratie is aangepast naar kaartviewer. Paragraaf 5.1.
20-12-2018	GVP	Opgeleverde versie v0.97
31-01-2019	GVP	Tekst in de paragraaf van de Kaartviewers is aangepast. Wijzigingen zijn met blauw lettertype weergegeven. De posities van de paragraaf is verplaatst.
19-7-2019	GVP	Onderwerp(groep) is uit het document geschrapt. (Ivm ontwikkeling van gebiedsaanduiding in IMOW).
19-7-2019	GVP	Tekst aangepast met inachtneming van de geharmoniseerde begrippen
19-7-2019	GVP	Tekst aangepast nav opmerkingen uit publieke consultatie versie 0.97
19-7-2019	GVP	Tekst over referentieondergronden uit het document geschrapt. Deze teksten schepten verwarring bleek uit de publieke consultatie van versie 0.97.
19-7-2019	GVP	Principe van annoteren – symboliseren – presenteren is toegevoegd
19-7-2019	GVP	Structuur van het document is aangepast

24-7-2019	FJP	Delta omgezet naar 0.98 Beta. Daarnaast Omgevingsdocument vervangen door OW-besluit. En tekstuele omissies gerepareerd. Bijlage 11 tijdelijk op p.m. gezet.
29-7-2019	FJP	Bijbehorende Symbolisatiebibliotheek v0.98-Beta in xlsx-formaat en het afgeleide SLD-formaat zijn opgenomen in de totaal set t.b.v. het Presentatiemodel. De Symbolisatietabellen van de presentatie-entiteiten zijn in deze versie niet opgenomen i.v.m. de discussie rondom de inhoud van de onderliggende waardelijsten.
29-7-2019	FJP/TN	Figuren 13 t/m 18 aangepast.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	6
2	Verschijningsvorm	7
3	Besluiten presenteren	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Vaststellingsbesluiten en wijzigingsbesluiten	9
4	Formeel besluit/bekendmaking presenteren	10
4.1	Inleiding	10
4.2	Werkingsgebieden en locaties	11
4.3	Geografische informatieobjecten presenteren.....	12
4.4	Principes van tekstopresentatie	15
5	Service product van het besluit/bekendmaking	19
6	Regeling presenteren.....	20
7	Principes van symbolisatie bij presentatie in kaartbeeld.....	22
7.1	Het principe van annoteren – symboliseren – presenteren	22
7.2	Symbolisatiemethoden: het presentatiemodel bedient 4 verschillende mogelijkheden voor presenteren op de kaart	25
7.3	Principe voor de functionele presentatie in kaartbeeld.....	29
7.4	Voorbeeld hoe de annotaties zorgen voor de presentatie op het kaartbeeld	30
8	Wijzigingsbesluiten presenteren.....	32
8.1	Methodiek voor het presenteren van wijzigingen in besluiten	32
8.2	Wijzigingen in tekst presenteren.....	32
8.3	Wijzigingen van geometrie presenteren	34
9	Openstaande issues	38
9.1	Kaartviewers.....	39

10	Bijlage Symbolisatiebibliotheek.....	41
11	Bijlage Symbolisatietabellen presentatie-entiteiten STOP.....	42

1 Inleiding

De inhoud van een OW-besluit dient kenbaar te zijn daarom dient een OW-besluit niet alleen machineleesbaar te worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren weergave noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de raadpleger tekstfragmenten (regeltekst of teksten met een vrijetekststructuur) en de corresponderende werkingsgebieden overzichtelijk kan interpreteren.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren wordt verstaan; het weergeven, visualiseren van de inhoud van een besluit in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presentatie van tekst en geometrie van werkingsgebieden (als geo-informatieobject vastgelegd).

Het presentatiemodel is één van de drie onderdelen van de STandaard Officiële Publicaties (STOP) en specifieke ToepassingsProfielen Omgevingsdocumenten (TPOD):

Figuur 1 Het presentatiemodel is één van de drie onderdelen van de STOP/TPOD standaard

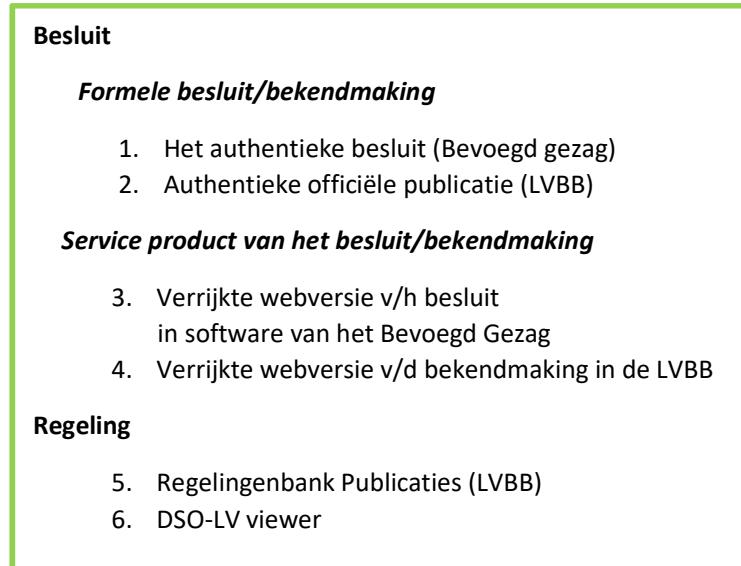
Het doel van het presentatiemodel is het bereiken van inzichtelijkheid van de publicaties, besluiten en regelingen voor de gebruiker, in het geval van:

- Het opstellen en vaststellen van een besluit
- Het bekendmaken van een besluit
- Het raadplegen van actuele (geconsolideerde) regelgeving

Met andere woorden, dit gaat over hoe (Omgevingswet)besluiten in tekst en kaartbeeld getoond worden, bijvoorbeeld in de LVBB en in het DSO-LV en in software van Bevoegd Gezag.

2 Verschijningsvorm

Het presentatiemodel maakt de inhoud van de digitale informatie uit juridische (Omgevingswet)besluiten, die worden opgeslagen in xml-bestanden, toegankelijk en leesbaar voor de gebruiker. Er zijn verschillende vormen waarop de inhoud van een OW-besluit wordt weergegeven.

Figuur 2 Overzicht van de verschillende vormen waarop een OW-besluit wordt weergegeven

Besluit

Formele besluit/bekendmaking

1. Het authentieke besluit (Bevoegd gezag)

Dit is het formele besluit zoals dat door het bevoegd gezag wordt vastgesteld.

2. Authentieke officiële publicatie (LVBB)

Dit is de officiële publicatie van het authentieke besluit zoals het gepubliceerd is in de LVBB.

De eis voor de presentatie is voor deze verschijningsvormen (1 en 2) hetzelfde. In dit document wordt daarvoor de werktitel ‘Formeel besluit/bekendmaking’ gehanteerd.

Service product van het besluit/bekendmaking

3. Verrijkte webversie van het besluit als service product in software van het Bevoegd Gezag
Het is een service product: het is toegankelijker, maar niet authentiek. Hier kan extra context zijn toegevoegd waardoor de inhoud van het besluit op diverse manieren raadpleegbaar en bevraagbaar is.

4. Verrijkte webversie van de bekendmaking in de LVBB
Het is een service product: het is toegankelijker, maar niet authentiek. Hier kan extra context zijn toegevoegd waardoor de inhoud van het besluit op diverse manieren raadpleegbaar en bevraagbaar is..

De eis voor de presentatie is voor deze verschijningsvormen (3 en 4) hetzelfde. In dit document wordt daarvoor de werktitel ‘service product’ gehanteerd.

Regeling

5. Regelingenbank Publicaties (LVBB).
Dit is de geconsolideerde regeling, voorkomend uit de afzonderlijke besluiten Het is een serviceproduct vanuit de LVBB.

6. DSO-LV viewer
De DSO-viewer geeft de verschillende regelingen integraal (interbestuurlijk) weer.
De DSO-viewer biedt de regeling objectgericht aan. Dat wil zeggen dat de regels bevraagbaar zijn door slimme systemen, zoals integrale bevraging of selectie op basis van een locatie. Hiermee is ook verbinding mogelijk met bijvoorbeeld Toepasbare Regels.

3 Besluiten presenteren

3.1 Inleiding

In de LVBB worden ontwerpbesluiten, vastgestelde besluiten en besluiten tot wijziging gepubliceerd en bekendgemaakt. Zo'n (juridisch) besluit bestaat uit twee onderdelen. Facultatief kan daar een derde deel aan worden toegevoegd:

- Het eerste deel:

Het eerste deel van het besluit bevat een opgenomen motivering en de daarbij behorende gegevens en bescheiden over bijvoorbeeld onderzoek en zienswijzen. Dit eerste deel maakt uiteindelijk geen deel uit van de geconsolideerde regeling.

- Het tweede deel:

Het tweede deel van het besluit tot vaststelling of wijziging bevat de regels, beleids- of visietekst en hun werkingsgebieden. De tweede delen van alle opeenvolgende besluiten vormen samen het actuele geldende regeling.

- Het derde deel:

Het derde deel van een besluit is facultatief en dus niet verplicht. Het derde deel kan de artikelsgewijze en de algemene toelichting bevatten.

3.2 Vaststellingsbesluiten en wijzigingsbesluiten

Een besluit kan de vaststelling van een initieel(een eerste versie van een) OW-besluit betreffen of een wijziging van het initiële OW-besluit. Het laatste zal veelvuldig voorkomen bij met name omgevingsplan, omgevingsverordening en waterschapsverordening. De weergave van een initieel besluit kan gelijk zijn aan de weergave van de geconsolideerde versie. Een wijzigingsbesluit dient datgene te tonen wat door het besluit verandert in de geconsolideerde versie.

Dit document beschrijft eerst alle generieke onderdelen die nodig zijn voor het presenteren van vaststellingsbesluiten en wijzigingsbesluiten van OW-besluiten. Vervolgens gaat hoofdstuk 8 ‘wijzigingsbesluiten presenteren’ in op de onderdelen die, aanvullend, alleen van toepassing zijn op wijzigingsbesluiten.

De tweede delen van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van een type OW-besluit vormen samen de actueel geldende (geconsolideerde) regeling waaraan rechten en plichten kunnen worden ontleend. Hoofdstuk 6 gaat over de regeling presenteren.

4 Formeel besluit/bekendmaking presenteren

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over het presenteren van het authentieke besluit en de authentieke officiële publicatie. Het is het formele besluit zoals dat door het bevoegd gezag wordt vastgesteld en de officiële publicatie ervan zoals het gepubliceerd wordt in de LVBB. De eis voor de presentatie is voor deze verschijningsvormen hetzelfde. In dit document wordt daarvoor de werktitel ‘Formeel besluit/bekendmaking’ gehanteerd.

Een besluit bestaat uit het tekstfragmenten (regeltekst of teksten met een vrijetekststructuur), inclusief de verwijzing naar geografische informatieobjecten. In figuur 3 is een conceptuele weergave van een besluit/bekendmaking weergegeven.

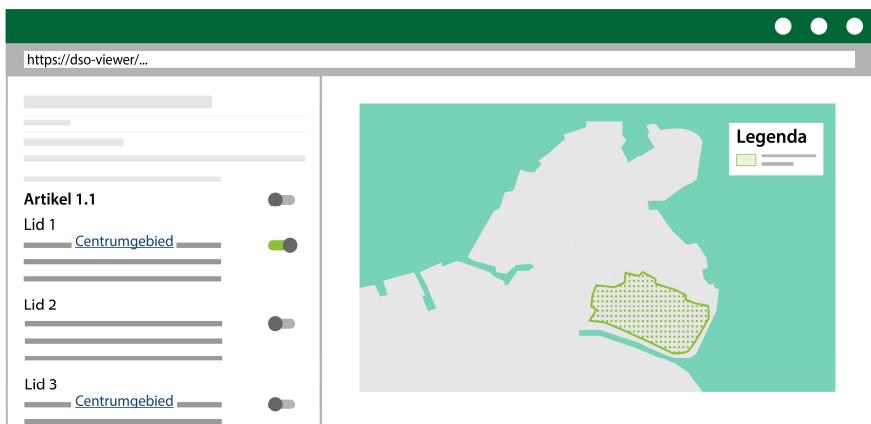
Figuur 3 Conceptuele weergave van een besluit/bekendmaking

4.2 Werkingsgebieden en locaties

Besluiten binnen de Omgevingswet kennen werkingsgebieden, dat wil zeggen een ruimtelijke afbakening waar de tekst (regeltekst of teksten met een vrijetekststructuur zijn werking heeft. Het is ook een uitgangspunt van het DSO-LV dat de gebruiker op een kaart kan klikken om te zien welke regels daar gelden en vice versa.

Om bovenstaande mogelijk te maken, zal het Bevoegd Gezag werkingsgebieden vastleggen. Een werkingsgebied geeft informatiekundig de relatie weer tussen de tekst en een locatie in de fysieke leefomgeving. Daarom is er in STOP/TPOD altijd sprake van: een verplichte relatie van de tekst naar een werkingsgebied, zijnde een locatie. Een tekst heeft een attribuut ‘werkingsgebied’, en dit attribuut is een verwijzing naar een (of meer) locatie(s). Een locatie legt een geometrische afbakening vast.

Zo geldt dat de regels die in de regeltekst zijn opgenomen werkingskracht hebben in het werkingsgebied van de regeltekst. Ook geldt dat in het digitale stelsel Omgevingswet (DSO-LV) een regel in principe alleen juridische werking heeft als er een werkingsgebied aan toe is gekend. In de DSO-viewer en de LVBB kunnen zo de werkingsgebieden getoond worden op de kaart en kunnen met een klik op de kaart ook de regelteksten worden gevonden die werking hebben op die locatie.

Figuur 4 Werkingsgebieden van regeltekst op de kaart

De termen locatie en werkingsgebied worden momenteel nog wel eens door elkaar heen gebruikt. Vanuit de context van een tekst wordt er altijd een werkingsgebied bedoeld, welke informatiekundig is vastgelegd als een locatie (of meerdere locaties). De locaties van (juridische) regels die het werkingsgebied vormen van een tekst met juridische werking, zijn vastgelegd in een geografisch informatieobject. Vanuit de juridische tekst zal naar de geografische informatieobjecten worden verwezen.

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van de werkingsgebieden wordt verwezen naar de STOP/TPOD documentatie

4.3 Geografische informatieobjecten presenteren

Een geografisch informatieobject is een type informatieobject. Een informatieobject in STOP/ TPOD is een zelfstandige entiteit voor het opslaan en via internet ontsluiten van informatie die onderdeel van een besluit is, maar niet op een voor de mens leesbare manier in de tekst van dat besluit kan worden weergegeven.

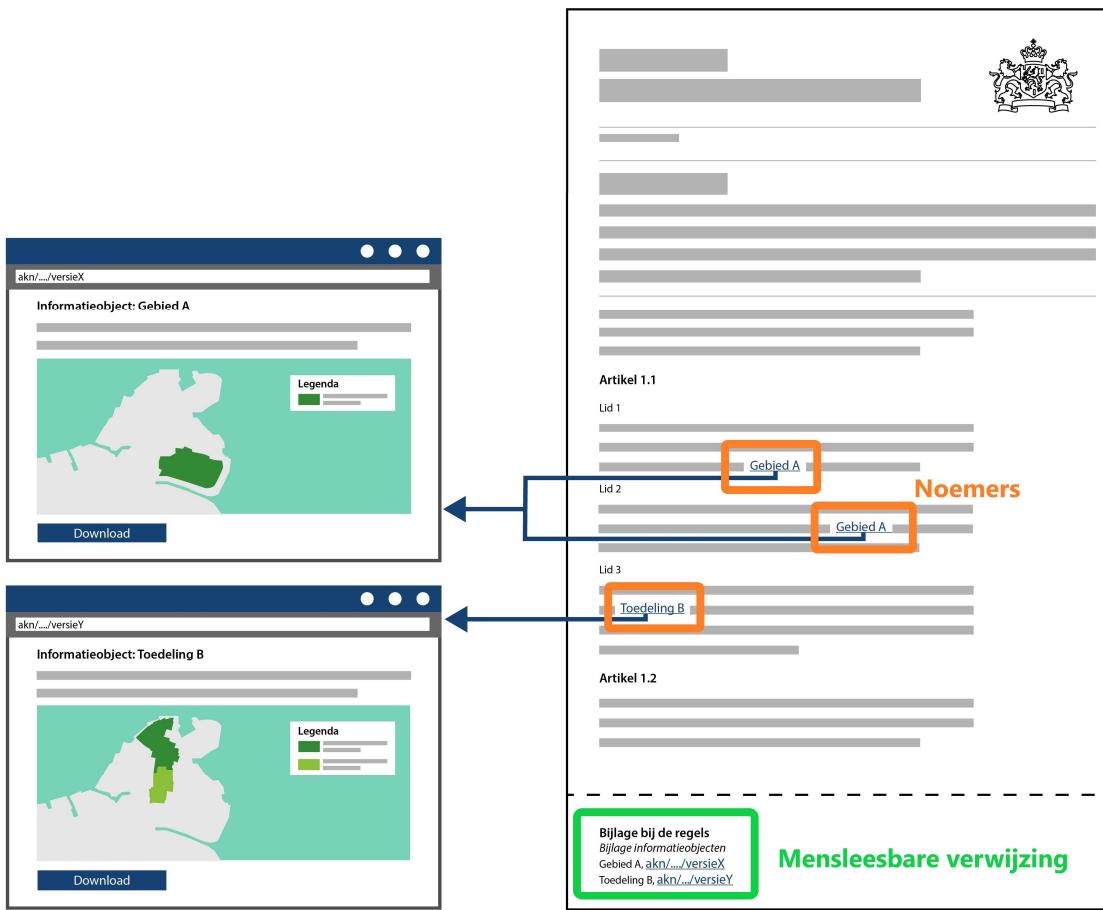
Een informatieobject kan door meerdere regelingen en/of besluiten worden gebruikt. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status en wordt het onderdeel van het besluit. Met de noemer en de unieke identificatie kan de verwijzing vanuit de tekst gerealiseerd worden, zodat het informatieobject een juridische status krijgt.

Deze informatieobjecten zijn als onderdeel van het besluit officieel vastgesteld en het is daarom van belang dat de inhoud van de informatieobjecten altijd beschikbaar is (ook in de toekomst), met open software raadpleegbaar is en dat de inhoud van de vastgestelde informatieobjecten niet kan wijzigen.

Daarom bestaat de verwijzing naar een informatieobject in ieder geval uit:

- een mensleesbare betekenisvolle noemer
- een (unieke) identificatie
- een versie

Informatieobjecten in een (OW-)besluit dienen in de mensleesbare weergave van het besluit opgenomen te worden zodat duidelijk is welke informatie als onderdeel van het besluit is vastgesteld. Het presentatiemodel legt deze verbinding door de verwijzing naar (de pagina met het) informatieobject in de tekst met juridische werking op te nemen. Dat wordt gedaan door een <noemer> in de tekst op te nemen. De mensleesbare verwijzing zit in de Bijlage bij de regels en bevat de mensleesbare betekenisvolle noemer, de (unieke) identificatie en een versie.

Figuur 5 Mensleesbare noemers en verwijzingen naar geografisch informatieobject in de tekst van het besluit

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van de informatieobjecten wordt verwezen naar: de TPOD documentatie paragraaf 6.2.2.

Het geografisch informatieobject is een informatieobject met ten minste één geometrie. Naast geometrie kan een geografische informatieobject ook waarden bevatten, zoals waarden voor omgevingsnormen. In het geografisch informatieobject zijn de locaties (of locatie) vastgelegd van (juridische) regels die het werkingsgebied vormen van een tekst met juridische werking.

De <noemer> in de (juridische) tekst is de leesbare identificatie van de locatie en is de verbinding tussen de tekst en de locatie. De <noemer> geeft hierbij de betekenis van de locatie.

Een goede standaardfrase voor noemer in de tekst is daarom:

"Ter plaatse van het werkingsgebied '<noemer>' ..."

Of

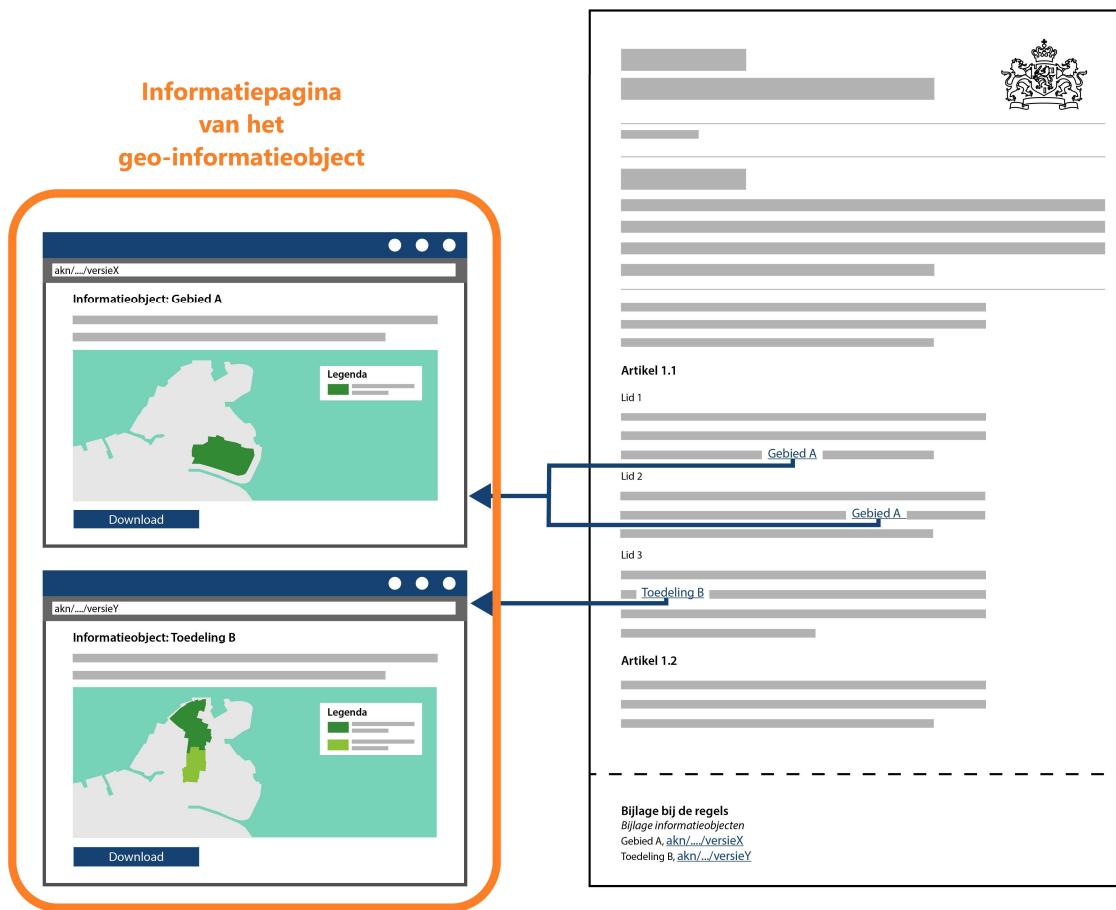
"De maximum bouwhoogte van een woning is de ter plaatse van het werkingsgebied '<noemer>' bepaalde waarde."

Voorbeelden hiervan zijn beperkingengebied zoals Beperkingengebied spoorweg of Beperkingengebied luchthaven etc. of onderwerpen zoals Grondwaterbeschermingsgebied, Hoge archeologische verwachtingswaarde, etc. Een 'noemer' heeft daarmee een andere functie dan de geografische naam van een gebied. Soms kan dit echter wel gelijk zijn, als bijvoorbeeld in een regel over activiteiten in de Noordzee.

Van belang is dat gebieden kunnen wijzigen en dat het ongewenst is daarbij steeds een andere aanduiding in de vorm van een andere 'noemer' aan te moeten geven, zoals natuurnetwerk1 en natuurnetwerk2. De 'noemer' moet in de regeling een constante blijven. Het versienummer zal wel wijzigen als er wijzigingen zijn in het geografisch informatieobject.

De <noemer> is de verbinding tussen de tekst en de locatie. In de verrijkte webversie van het besluit bevat het tevens de hyperlink naar de pagina van het geografisch informatieobject. Zie afbeelding 5. Die pagina van een geografisch informatieobject bevat een interactieve kaart waar het betreffende object zichtbaar is zodat de gebruiker de geometrie kan interpreteren. Het bevat ook een download mogelijkheid om de geometrie van het object te kunnen downloaden. Van belang is dat de geometrie zelf wél onderdeel is van het besluit, want dat is wat het Bevoegd Gezag formeel heeft vastgesteld. De presentatie van de geometrie in de viewer moet wel correct zijn maar is illustratief en is géén formeel onderdeel van het besluit.

Geometrie is wél onderdeel is van het besluit, want dat is wat het Bevoegd Gezag formeel heeft vastgesteld. De presentatie van de geometrie in een viewer moet wel correct zijn maar is illustratief en is géén formeel onderdeel van het besluit.

Figuur 6 Verwijzing van de noemer naar de informatiepagina van het geografisch informatieobject

4.4 Principes van tekstopresentatie

Bij het weergeven van de tekst en haar structuur geldt de gebruikelijke weergave zoals we die kennen van tekstverwerkers. Met de komst van WYSIWYG¹-principes in digitale tekstverwerkers en opmaakprogrammatuur wordt de tekst en haar tekststructuur digitaal opgemaakt en zijn de 'opmaakregels' digitaal expliciet geworden. XML vormt een veel gebruikte structuur voor de opslag van bestanden van tekstverwerkers. Dergelijke 'opmaakregels' bevinden zich 'onder water' en worden niet getoond aan de gebruiker. Het effect van de 'opmaakregels'- gevisualiseerd als de opmaak van tekst - wordt aan de gebruiker getoond. Zo ziet de gebruiker inspringen, vet of cursief markeren, voetnoten enz. De eisen die gesteld zullen worden aan de presentatie van OW-

¹WYSIWYG = What You See Is What You Get

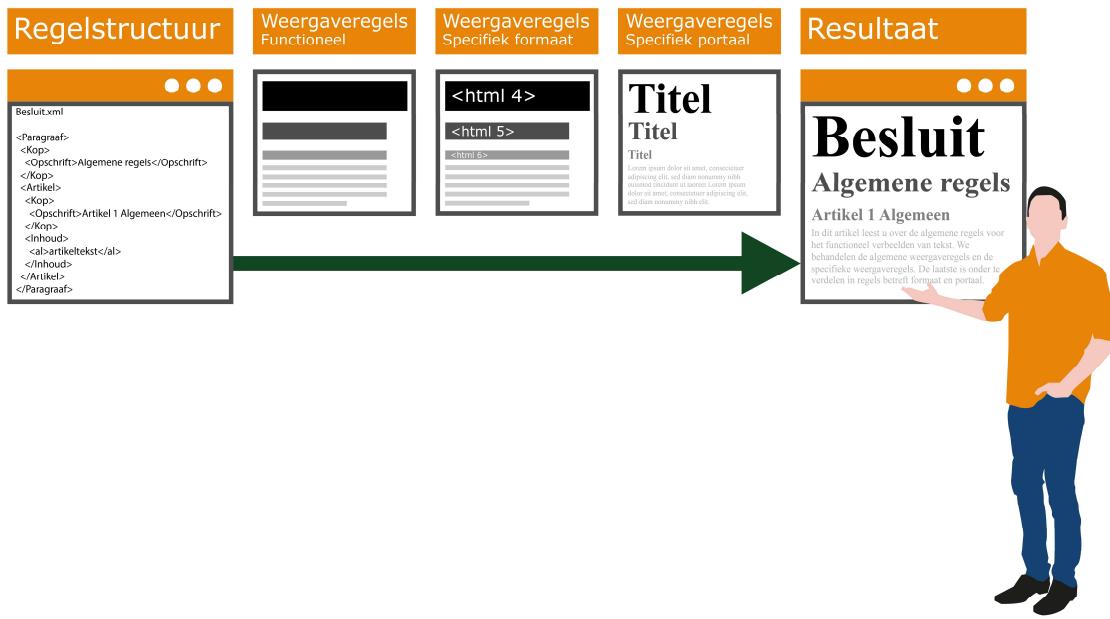
besluiten die juridisch directe regels bevatten (zoals een verordening), zijn strikter dan voor OW-besluiten die een vrijere opzet hebben (zoals visies).

4.4.1 Principe voor de functionele presentatie van teksten

Het presentatiemodel stelt functionele eisen die de eenduidige weergave van deze informatie mogelijk maken. Het presentatiemodel bevat functionele eisen en schrijft voor wát er moet worden weergegeven, maar gaat niet over de opmaakstijl. De stijl van de presentatie staat los van het besluit. Dat maakt het flexibel. Dat betekent dat dezelfde informatie op de eigen website weergegeven kan worden met een andere kleur of een ander font.

De functionele weergaveregels moeten worden vertaald naar regels die voor het gebruikte medium bruikbaar zijn. Zo zal een vertaling naar html er anders uitzien dan een vertaling naar PDF.

Tot slot is er mogelijk nog een nadere specificatie naar de specifiek te gebruiken stijl zodat deze aansluit bij de “huisstijl” van het medium.

Figuur 7 Principe van functioneel presenteren van tekst

Van de drie sets met regels, zie afbeelding 7, is in ieder geval de eerste set (Weergaveregels functioneel) onderdeel van de landelijke standaard binnen de specifieke toepassing. Van de tweede set (Weergaveregels specifiek medium) is mogelijk voor een aantal formaten een set regels beschikbaar. Te denken valt aan de html. De derde set regels (Weergaveregels specifieke uitgave) zal onderdeel zijn van de specifieke uitgave zelf. Denk hierbij aan de css van een gemeentelijke site. Deze zal anders zijn dan de css binnen Overheid.nl.

De weergaveregels van de specifieke uitgaven op Overheid.nl zullen conform de standaardregels van de bekendmakingsbladen zijn, zowel voor op het web, als in PDF/A-formaat.

Het staat eenieder vrij om een eigen specifieke uitgave te maken en hierbij een volledig andere presentatie te maken. Een sprekend voorbeeld is de omgevingsvisie die ook in de communicatie met het grote publiek een belangrijke rol speelt. De mogelijkheid om functionele regels via verschillende middens te publiceren biedt de bestuursorganen de flexibiliteit om het instrument zo veel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

Het principe van functioneel presenteren van tekst is generiek; er is echter voor de weergave een onderscheid tussen teksten met regels (met een artikelstructuur) en vrije teksten (met een vrije-tekststructuur); Ze worden hier apart toegelicht en geïllustreerd in afbeelding 8 en ..(p.m.).

4.4.2 *Tekstpresentatie voor teksten met een artikelstructuur*

Bij regelteksten is de artikelsgewijze opbouw kenmerkend. De artikelstructuur is beschreven in de Aanwijzing voor de Regelgeving 3.56 en bestaat uit de structuurelementen:

- deel
- hoofdstuk
- titel
- afdeling
- (sub)paragraaf
- artikel
- lid

De STOP/TPOD standaard reflecteert de hiërarchie van deze structuurelementen. Voor de presentatie van OW-besluiten met een artikelstructuur is de tekststructuur van de structuurelementen van belang.

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van tekststructuur/tekstelementen wordt verwezen naar de TPOD paragraaf 5.1 en paragraaf 5.2.

De toepassingsprofielen van de verschillende OW-besluiten leggen de volgorde van de tekstelementen vast. Deze volgorde wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak van tekst (korpsgrootte van het lettertype) die aan een raadpleger wordt getoond.

Koppen (opschriften) van een structuurelement kunnen ook onderscheiden worden via opmaak op zodanige wijze dat duidelijk is dat het om een kop gaat. De functionele presentatieregel is dat de presentatie van een hoofdstukkopl groter is dan de presentatie van een paragraafkop, zie afbeelding 8.

Figuur 8 Principe van functionele tekspresentatie van tekst met een artikelstructuur

4.4.3 Tekspresentatie voor teksten met een vrijtekststructuur

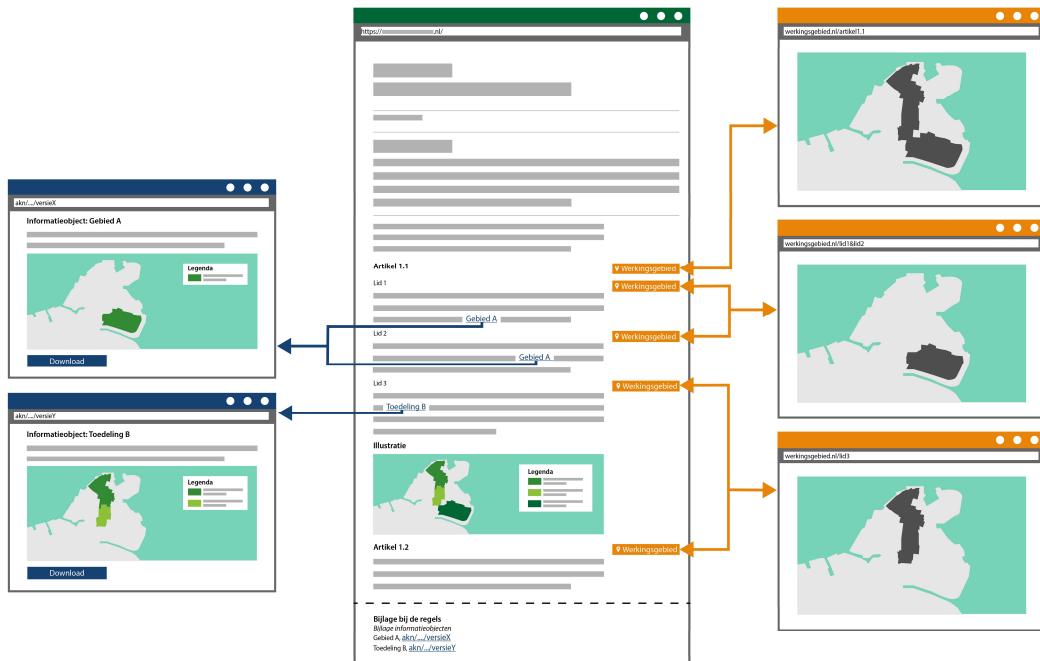
Dit zal in de volgende versie worden aangevuld.

5 Service product van het besluit/bekendmaking

Een formeel besluit bestaat enkel uit het tekstdeel, inclusief de verwijzing naar geografische informatieobjecten. Een service product van het besluit/bekendmaking is een verrijkte webversie van het besluit. Hier kan extra context zijn toegevoegd waardoor de inhoud van het besluit op diverse manieren raadpleegbaar en bevraagbaar is. Het is toegankelijker, maar niet authentiek.

Een paar voorbeelden daarvan:

In een verrijkte webversie kunnen de werkingsgebieden bij de regeltekst worden gepresenteerd. Het werkingsgebied geeft het gebied aan waar een regeltekst (dus een artikel of een lid) zijn werking heeft. Door het (bijvoorbeeld als linkjes) bij de regeltekst toe te voegen wordt dit voor de raadpleger eenvoudiger inzichtelijk gemaakt.

Figuur 9 Conceptuele weergave van een service product met werkingsgebieden bij de tekst

Een ander voorbeeld is dat in de webversie van het besluit de <noemer>, wat de verbinding is tussen de tekst en de locatie, naast de mensleesbare identificatie tevens de hyperlink is naar de pagina van het geografisch informatieobject. Bij het presentatiemodel houden we rekening met de ambitie dat er op termijn kaartviewers zullen komen die binnen een service product van een besluit worden geplaatst om inhoud van geografische informatieobjecten kenbaar te maken. Zie hiervoor paragraaf 9.1.

6 Regeling presenteren

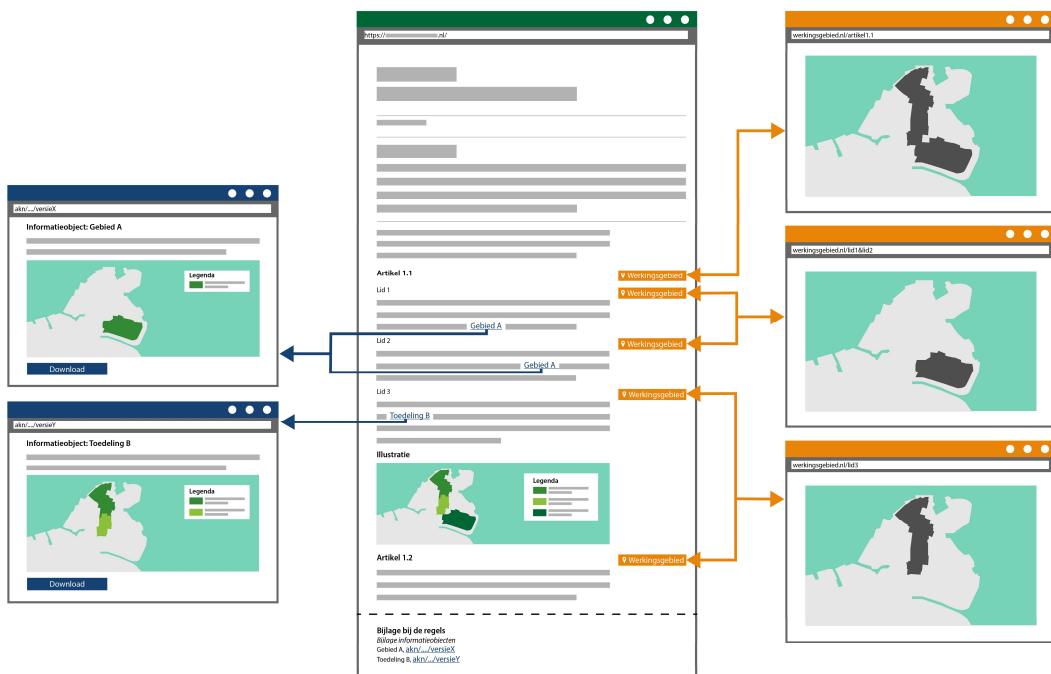
Het tweede deel van een besluit tot vaststelling of wijziging bevat de regels, beleids- of visietekst, hun bijbehorende werkingsgebieden (welke informatiekundige is vastgelegd als een verwijzing naar locaties) en geografische informatieobjecten. De tweede delen van alle opeenvolgende besluiten vormen samen de juridisch geldende regeling.

Daarnaast is er ook een geconsolideerde versie van een OW-besluit (bijvoorbeeld het omgevingsplan). In de terminologie van de bekendmakingsregelgeving wordt zo'n geconsolideerde versie ook wel de regeling genoemd. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van het OW-besluit.

De geconsolideerde versie vormt de basis voor de weergave van de regeling in de LVBB en van het OW-besluit dat in het DSO-LV is te raadplegen. De geconsolideerde versie van het OW-besluit bestaat uit de tekst, de bijbehorende werkingsgebieden en geografische informatieobjecten.

Regelingenbank Publicaties (LVBB)

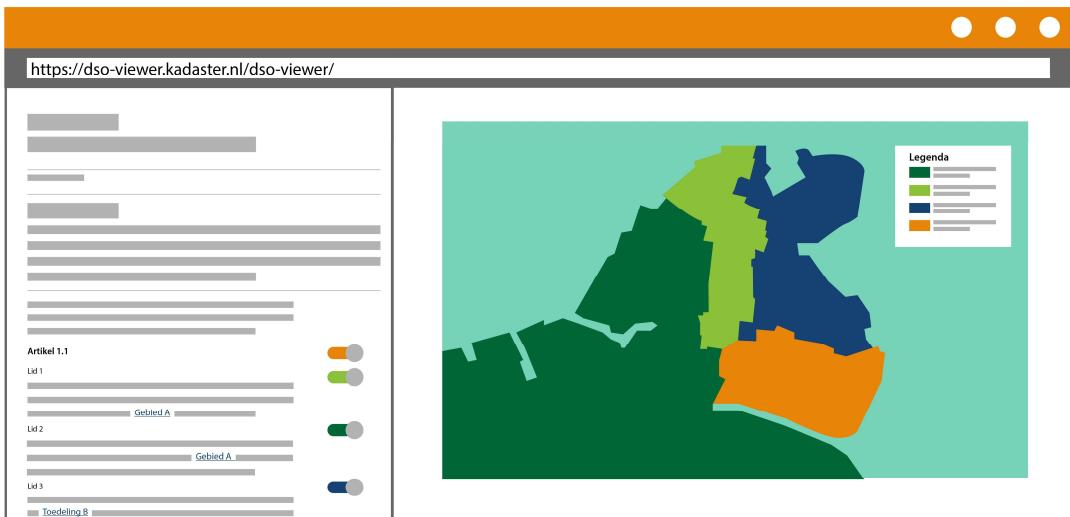
Dit is de geconsolideerde regeling, voorkomend uit de afzonderlijke besluiten. Het is een serviceproduct vanuit de LVBB.

Figuur 10 Conceptuele weergave van een geconsolideerde regeling

DSO-LV viewer

De DSO-viewer geeft de verschillende regelingen integraal (interbestuurlijk) weer. De DSO-viewer biedt de regeling objectgericht aan. Dat wil zeggen dat de regel bevraagbaar zijn door slimme systemen, zoals integrale bevraging of selectie op basis van een locatie. Hiermee is ook verbinding mogelijk met bijvoorbeeld Toepasbare Regels.

Figuur 11 Conceptuele weergave van de DSO LV-viewer

Het verschil tussen de Regelingenbank Publicaties (LVBB) en de DSO-LV viewer is dat de LVBB document georiënteerd is, waar DSO-LV viewer geconsolideerde informatie laat zien over de interbestuurlijke documenten heen en in combinatie met de ruimtelijkplannen.

Voor het presenteren van tekst in de regeling gelden dezelfde principes van functioneel presenteren van tekst zoals beschreven in paragraaf 4.4 principes van tekspresentatie.

7

Principes van symbolisatie bij presentatie in kaartbeeld

Dit hoofdstuk legt de methodiek uit van weergave van locaties en waarden in een kaartbeeld. Het presentatiemodel wil grote complexiteit voorkomen en toch de nodige flexibiliteit bieden in vormgeving. Het uitgangspunt voor de mensleesbare presentatie van locaties gebruik gemaakt wordt van de annotatie met IMOW-objecten (activiteit, gebiedsaanwijzing - functie en beperkingengebied-, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm), waardelijsten en symbolisatietabellen: ofwel de inhoudelijke annotatie is bepalend voorde symboliek (kleur/arcering) waarmee een locatie wordt weergegeven.

7.1 Het principe van annoteren – symboliseren – presenteren

Annoteren:

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat locaties (werkingsgebieden en andere gegevens) op een kaart weergegeven worden. Het annoteren helpt ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden. De bij het annoteren toegevoegde gegevens worden niet direct in de lopende, voor de mens leesbare, tekst weergegeven.

Teksten (bijvoorbeeld regels) in een OW-besluit zijn via een inhoudelijk annotatie voorzien van een IMOW-object (voorzien zijn in ieder geval: activiteit, gebiedsaanwijzing - functie en beperkingengebied-, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm) en gekoppeld aan een locatie. Met locatie, een geometrisch afgebakend gebied, wordt vastgelegd waar de tekst en de inhoudelijke annotaties van toepassing is.

Locaties moeten op een mensleesbare wijze gepresenteerd kunnen worden (in een digitale kaartviewer). Het uitgangspunt voor de weergave van locaties van IMOW-objecten (activiteit, gebiedsaanwijzing - functie en beperkingengebied-, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm) is dat de inhoudelijke annotatie bepaalt met welke symboliek (kleur/arcering) een locatie in een kaartbeeld wordt weergegeven. Hiervoor worden waardelijsten en symbolisatietabellen gebruikt.

Waardelijsten:

Bij IMOW-objecten hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: open en gesloten. In de toepassingsprofielen voor de OW-besluiten bedoelen we daar het volgende mee.

- gesloten waardelijst: er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, er mag geen waarde gebruikt worden die niet op de lijst voorkomt;

- open waardelijst: er is een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt een eigen waarde gekozen. Dit is dan een eigen waarde van het bevoegd gezag dat de waarde heeft gekozen; deze waarde wordt niet aan de waardelijst toegevoegd.

Voor de presentatie van locaties en waarden op een kaartbeeld maken we gebruik van de waarden die voorkomen op de gesloten waardelijsten. Dit zijn de IMOW-objecten die gekoppeld zijn aan een locatie: activiteit, gebiedsaanwijzing - functie en beperkingengebied-, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm). Deze objecten kennen allemaal een open waardelijst en daarnaast kennen ze ook categorieën; deze categorieën noemen we groepen. Deze groepen worden gebruikt voor het presentatie op de kaart en zijn opgenomen in gesloten waardelijsten. Er is dus aan elke waarde in de open waardelijst een bepaalde waarde gekoppeld uit een gesloten waardelijst.

Symbolisatietabellen:

Een symbolisatietabel is de koppeling die gebruikt wordt bij de presentatie van een locatie en waarden op een kaartbeeld. In de symbolisatietabel zijn afspraken vastgelegd over de symboliek waarmee een IMOW-object wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de waarde uit een gesloten waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symbolocode. De symbolocode is bepalend voor de stijl waarmee het object op de kaart wordt gepresenteerd, want bij elke symbolcodes hoort een specifieke symboliek. In de symbolisatiebibliotheek zijn alle symbolcodes en de bijbehorende symboliek, inclusief specificaties, opgenomen die door STOP/TPOD worden gebruikt met de bijbehorende symboliek en de specificaties daarvan. Van deze symbolisatiebibliotheek is tevens een technisch afgeleide vertaling gemaakt in SLD-formaat.

In figuur 12 wordt dit principe op conceptuele wijze en met een voorbeeld geïllustreerd. In dit voorbeeld wordt in de tekst van artikel 2.14 een annotatie gemaakt van de activiteit ‘uitrit aanleggen’

Annoteren

Artikel 2.14 Uitritten

1. Het is verboden in **gebied A** om zonder omgevingsvergunning een uitrit aan te leggen.

Locatie (X,Y)

Activiteit: **Uitrit aanleggen** in **Activiteitengroep** ▾
Bouwactiviteit
Kapactiviteit
Uitwegactiviteit

Symboliseren

Symbolisatietabel van Activiteitengroep		
Bouwactiviteit	vag421	
Kapactiviteit	vag404	
Uitwegactiviteit	vag418	

Presenteren

Activiteit: Uitrit aanleggen
Activiteitengroep: Uitwegactiviteit
Locatie: X, Y

Legenda
 Uitrit aanleggen

Figuur 12 Principe van annoteren, symboliseren en presenteren bij presenteren van locaties op de kaart

Een activiteit is een IMOW-object met een open waardelijst. Bij activiteit hoort ook een activiteitengroep met een gesloten waardelijst. De activiteit ‘uitrit aanleggen’ valt onder de activiteitengroep ‘Uitwegactiviteit’.

In de symbolisatietabel van activiteitengroep is voor ‘Uitwegactiviteit’ vastgelegd dat daarvoor symboolcode ‘vag418’ wordt gebruikt bij de standaard presentatie. Dat wil zeggen dat activiteit

'uitrit aanleggen' met activiteitgroep 'uitwegactiviteit' in de kaart wordt weergegeven als een vlak met een groene rand en een groen gestippelde vlakvulling.

Het toepassingsprofiel van een OW-besluit wordt bepaalt welke annotaties van IMOW-objecten er van toepassing zijn in dat OW-besluit en er is voor bepaald voor deze IMOW-objecten welke waardes er voorkomen op de gesloten waardelijsten en het heeft een bijbehorende symbolisatietafel.

De symbolisatietafel wordt gebruikt bij de standaardpresentatie. Het bevoegd gezag kan, als het dat wenselijk vindt, afwijken van de standaardpresentatie en een eigen symbolisatie kiezen. Deze symbolisatiemethoden worden in de volgende paragraaf nader toegelicht.

7.2 Symbolisatiemethoden: het presentatiemodel bedient 4 verschillende mogelijkheden voor presenteren op de kaart

Het presentatiemodel bedient verschillende mogelijkheden om de locatie op een kaartbeeld in een viewer weer te geven:

1. Een default symbool.
2. Symbolisatie op basis van een afgesproken standaard symbolisatie.
3. Een eigen symbolisatie die afwijkt van de standaard symbolisatie.
4. Een symbolisatie specifiek bedoeld voor een kaartviewer, afwijkend van bovenstaande symbolisatie.

7.2.1 *Default presentatie*

Zonder gespecificeerde presentatie kan een viewer de gebieden met een default symbool weergeven. Zo zullen alle activiteiten op de kaart in het voorbeeld grijs getoond worden. Wanneer er locaties zonder IMOW-annotaties zijn, zal dit de enige methode zijn.

Activiteit	Symbolcode	Standaard presentatie
Uitrit aanleggen	S0	
Het bouwen van een gebouw	S0	
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	S0	
Waterverkering verleggen	S0	
Waterberging realiseren	S0	

Figuur 13 Een voorbeeld van een default symbool voor functies uit een Omgevingsplan

Deze symbolisatiemethode kan gebruikt worden voor het presenteren van werkingsgebieden in de DSO-viewer en de LVBB. Een werkingsgebied geeft informatiekundig de relatie weer tussen de tekst en een locatie in de fysieke leefomgeving. Een werkingsgebied alleen iets zegt over de locatie waar de tekst zijn werking heeft. Het zegt niets over de inhoud van de tekst, het is immers aan de lezer om de inhoud van de regeltekst te interpreteren.

Met deze methode kunnen de locaties waar de tekst zijn werking heeft getoond worden op de kaart en kunnen met een klik op de kaart ook de regelteksten worden gevonden die werking hebben op die locatie.

7.2.2 De standaard presentatie

Het hanteren van een standaard symbolisatie biedt vooral mogelijkheden om een geharmoniseerde (vergelijkbare) weergave te genereren, bijvoorbeeld voor een landelijk overzicht of tussen verschillende besluiten binnen de eigen instrumenten. Het biedt ook voordelen voor eenvoud in beheer en het komt de leesbaarheid van de kaart ten goede.

In het onderstaande voorbeeld is gebruik gemaakt van de standaard semantiek binnen ‘activiteitengroep’ om tot een standaard presentatie te komen. Hier wordt de methodiek van annoteren – symboliseren – presenteren gebruikt die in paragraaf 7.1 is toegelicht.

Symbolisatietabel			
Activiteit	Activiteitgroep	Symbolicode	Standaard presentatie
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1	
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2	
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3	
Waterverkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4	
Waterberging realiseren	Waterstaatswerken-activiteit	S4	

Figuur 14 Een voorbeeld van een standaard symbool voor activiteiten uit een Omgevingsplan

Voor een geannoteerd IMOW-object, bijvoorbeeld ‘activiteit’, bestaat een gesloten waardelijst ‘activiteitgroep’. Aan de waardes die voorkomen op die gesloten waardelijst ‘activiteitgroep’ is via een symbolisatietabel activiteitengroep een ‘symbolicode’ gekoppeld. Aan deze symbolicode wordt de stijl gekoppeld die gebruikt wordt voor presentatie van het object op de kaart.

Voor de STOP/TPOD standaard is de stijl voor de symbolcodes in de symbolisatiebibliotheek vastgelegd. Deze stijl wordt gebruikt in de software van Bevoegd Gezag bij het opstellen van het besluit en deze stijl wordt ook gebruikt bij de viewers die de besluiten en regelingen presenteren. Zowel de software van Bevoegd Gezag als ook de viewers kennen dezelfde gestandaardiseerde stijlsets (symbolisatiebibliotheek en symbolisatietabellen). Meesturen van stijl in een besluit bericht is niet nodig.

7.2.3 De afwijkende presentatie

Er is een derde symbolisatiemethode om locaties in een kaartbeeld te verbeelden, dat is de afwijkende presentatie. Deze methode is geschikt wanneer er behoefte is om van de standaard presentatie af te wijken.

In dat geval wordt de symbolisatietabel bijvoorbeeld helemaal niet gebruikt. Dan wordt er aan een geannoteerd IMOW-object, bijvoorbeeld ‘activiteit’, dan direct een zelfgekozen symbolicode gekoppeld. Waardes op de gesloten waardelijst van activiteitgroep worden dan niet gebruikt bij de symbolisatie en presentatie.

Symbolisatietabel				In besluitbericht
Activiteit	Activiteitgroep	Symbolcode	Standaard presentatie	Aangepaste presentatie
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1		
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2		
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3		
Waterverkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4		
Waterberging realiseren				→

Figuur 15 Een voorbeeld van een afwijkend eigen symbool voor activiteiten

Het kan ook dat de symbolisatietabel wel wordt gebruikt, maar dat er bewust (deels) van af wordt geweken. In het voorbeeld hebben twee functies identieke symbolen gekregen, omdat ze tot dezelfde semantische groep behoren. Om toch onderscheid te hebben, wordt voor ‘Waterberging realiseren’ afgeweken van de standaard. Voor de presentatie van ‘Waterberging realiseren’ stuurt de bronhouder in dit geval het symbool kenmerk mee.

Symbolisatietabel				In besluitbericht
Activiteit	Activiteitgroep	Symbolcode	Standaard presentatie	Aangepaste presentatie
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1		
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2		
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3		
Waterverkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4		
Waterberging realiseren	Waterstaatswerken-activiteit	S4		→

Figuur 16 Een voorbeeld waarbij van een standaard symbool uit de harmonisatietabel wordt afgeweken met een eigen symbool voor activiteiten

Deze methode is ook bruikbaar voor OW-besluiten of IMOW-objecten waarvoor geen stijlsets (symbolisatietabellen) zijn gestandaardiseerd, want bij deze methode zal de (afwijkende) stijl in een besluit bericht worden meegeleverd.

7.2.4 Een specifiek symbool

Bij het presentatiemodel houden we rekening met de ambitie dat er op termijn kaartviewers zullen komen die binnen een besluit worden geplaatst om inhoud van werkingsgebieden kenbaar te maken. Deze kaartviewers zijn op dit moment nog niet gemodelleerd in de STOP/ TPOD

standaard. Bij het presentatiemodel houden we rekening met deze potentiele ontwikkeling zodat de TPOD-symbolisatiemethodiek ook gebruikt en uitgebreid kan worden wanneer kaartviewers aan de STOP/ TPOD standaard worden toegevoegd.

Als er binnen een besluit een of meerdere kaartviewers worden ondersteund, dan ontstaat er de behoefte om eenzelfde object in een specifieke kaart een ander symbool te geven. In het presentatiemodel houden we daar rekening mee en bij symbolisatiemethode 4 kan dat in dat geval worden aangegeven bij de specifieke kaartopbouw. In het onderstaande voorbeeld is voor een specifieke kaartviewer het symbool voor Waterberging realiseren lichtblauw gemaakt.

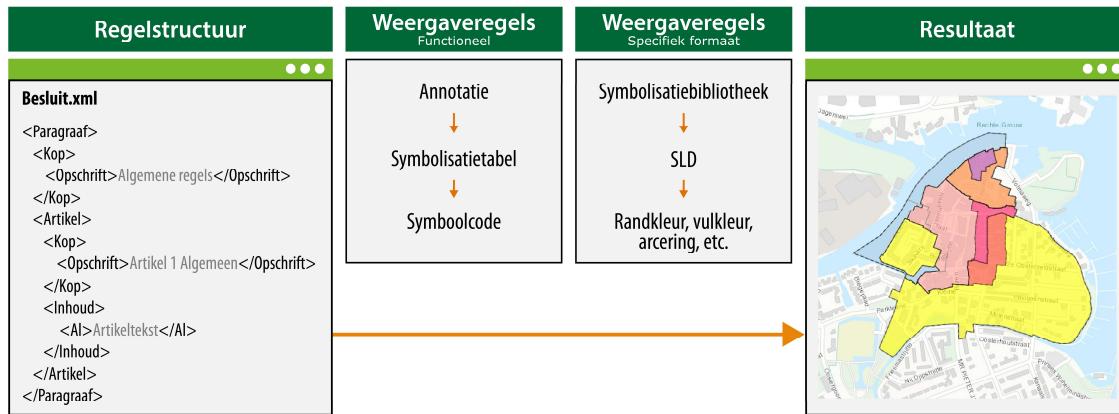
Activiteit	Symbolisatietabel			Specifiek symbool
	Activiteitgroep	Symbolicode	Standaard presentatie	
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1		
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2		
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3		
Waterverkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4		
Waterberging realiseren	Waterstaatswerken-activiteit	S4		

Figuur 17 Een voorbeeld van een standaard symbool met specifiek symbool binnen een kaartviewer voor activiteiten uit een Omgevingsplan

7.3 Principe voor de functionele presentatie in kaartbeeld

Het presentatiemodel stelt functionele eisen die de eenduidige weergave van de informatie uit het besluit mogelijk maken. Er is een scheiding tussen de functionele aanduiding en de stijl van het symbool, zoals de concrete kleurwaarden en mate van transparantie.

Het presentatiemodel bevat functionele eisen en schrijft voor wát er moet worden weergegeven, maar gaat niet over de opmaakstijl. De stijl van de presentatie staat los van het besluit. Dat maakt het flexibel. Dat betekent dat dezelfde informatie op de eigen website weergegeven kan worden met een andere kleur of een ander font.

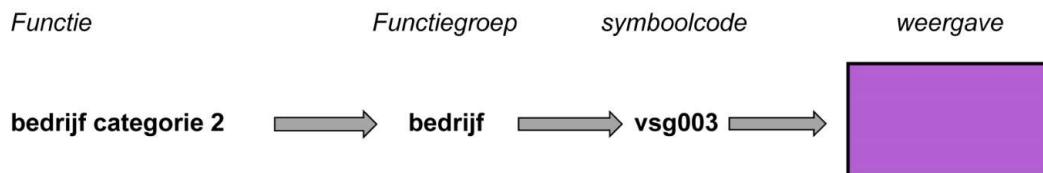
Figuur 18 Principe van functioneel presenteren van werkingsgebiedenlocaties

7.4 Voorbeeld hoe de annotaties zorgen voor de presentatie op het kaartbeeld

Deze paragraaf laat door middel van voorbeeld zien hoe de annotaties zorgen voor de weergave op het kaartbeeld. Het principe is generiek, hier wordt een voorbeeld beschreven voor een Functie in een omgevingsverordening.

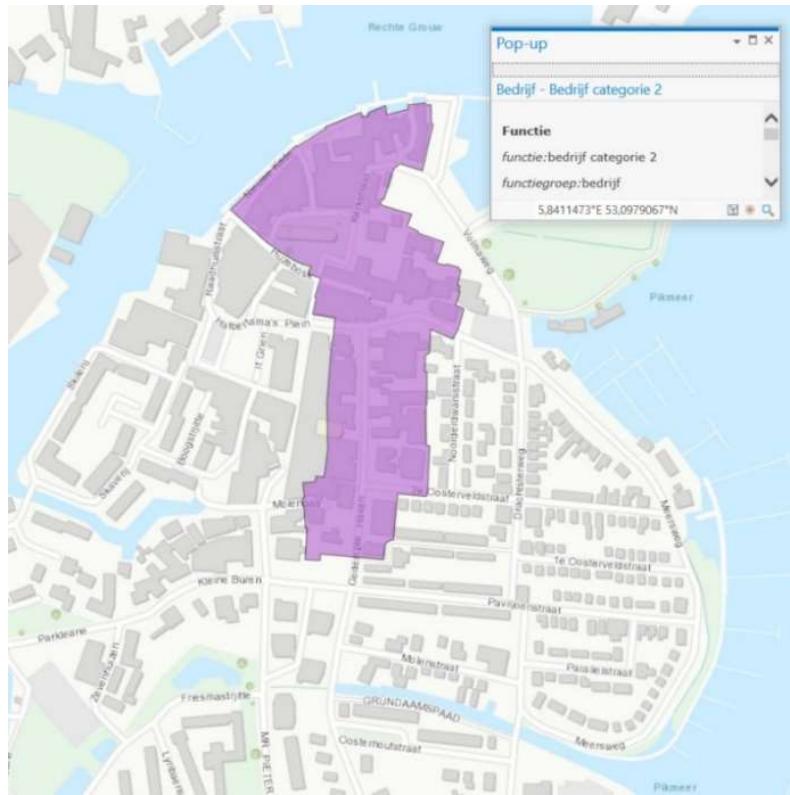
In de omgevingsverordening kunnen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties regels worden gesteld over activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving. Dit abstracte criterium kan concreet worden toegepast door het gebied waar een functie van toepassing is met coördinaten te begrenzen en de annotatie *Functie* toe te voegen. De annotatie *Functie* kent een aantal eigenschappen. De eigenschap *Functiegroep* zorgt er voor dat de locaties van een bepaalde groep functies worden weergegeven op een kaartbeeld. Functiegroep kan worden gekozen uit een gesloten waardelijst.

Een voorbeeld van een functie is *Bedrijf categorie 2*. De functie Bedrijf categorie 2 behoort tot de Functiegroep Bedrijf, één van de waarden van de waardelijst Functiegroep. Wanneer regels over de functie Bedrijf categorie 2 worden geannoteerd met de Functiegroep Bedrijf zorgt de symbolicode van deze Functiegroep voor presentatie met een paarse kleur zoals weer gegeven in figuur 19.

Figuur 19 Voorbeeldweergave Functiegroep

Door deze methodiek worden de locaties van functies die behoren tot de Functiegroep Bedrijf door middel van de annotatie Functiegroep en de waarde Bedrijf met een paars vlak op het kaartbeeld weergegeven, zie figuur 20.

Figuur 20 Voorbeeld presentatie Functie Bedrijf categorie 2 op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Functiegroep en waarde Bedrijf

Voor de symbolenbibliotheek wordt verwezen naar *Symbolisatiebibliotheek_STOP_v0.98 beta.xlsx* en *SLD_Symbolenbibliotheek_STOP_v0.98 beta.xml* (p.m.: *Voor de symbolisatietabellen van de presentatie-entiteiten wordt verwezen naar Symbolisatietabellen presentatie-entiteiten_STOP_v0.97.xlsx*). In de bijlagen 10 (p.m.: en 11.1 t/m 11.6) zijn hier afbeeldingen van opgenomen).

8 Wijzigingsbesluiten presenteren

Een besluit kan de vaststelling van een initieel besluit (een eerste versie van een regeling) betreffen of een wijziging van het initiële besluit. Het laatste zal veelvuldig voorkomen bij met name omgevingsplan, omgevingsverordening en waterschapsverordening. Een wijzigingsbesluit dient in mensleesbare vorm datgene te tonen wat door het besluit verandert in de geconsolideerde versie.

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van wijzigingen wordt verwezen naar de STOP documentatie.

8.1 Methodiek voor het presenteren van wijzigingen in besluiten

Een besluit geeft aan welke nieuwe of gewijzigde regels worden vastgesteld. Een wijzigingsbesluit en de bekendmaking ervan, bevat daarom alleen tekstonderdelen (bijvoorbeeld artikelen) en informatieobjecten die wijzigen. De duiding van de wijzigingen binnen de regels, inclusief verwijzing naar informatieobjecten, worden explicet meegeleverd in het besluit en het uitgangspunt is dat de wijzigingen in renvoiweergave² worden gepresenteerd.

8.2 Wijzigingen in tekst presenteren

Voor het automatisch verwerken van wijzigingen is het werken met wijzigingsinstructies (bijvoorbeeld: In alinea 3 wordt ‘10’ vervangen door ‘12’) niet langer hanteerbaar, want dit vergt een menselijke interpretatie. Het wijzigingsbesluit via STOP kent dan ook geen wijzigingsinstructies, maar geeft de verschillen aan. Het besluit bevat de te wijzigen objecten/tekstonderdelen, en ook explicet welke tekst is gewijzigd. De verschillen worden hiermee meegeleverd. Bijvoorbeeld: “De maximum bouwhoogte is <oud>10m/u</oud> <nieuw>12m</nieuw>.”

De verschillen tussen de oude en de nieuwe versie worden aangegeven in een renvoiweergave: Een renvoiweergave zorgt ervoor dat de verschillen explicet worden weergegeven doordat zowel de oude versie als de nieuwe versie én de verschillen visueel worden weergegeven. Figuur 18 bevat een voorbeeld van een tekst in renvoiweergave.

² Dit begrip wordt in de volgende paragraaf toegelicht.

- maanden na die datum een begin met de werkzaamheden is gemaakt.
- 6 Ten aanzien van degene die op ~~de 20 februari van inwerkingtreding van dit besluit~~ 2003 rechtmatig gebruiker is van een woning of een woonwagen op de gronden die op de kaarten in bijlage 3A van dit besluit met de nummers 1 en 2 zijn aangewezen, kan indien sprake is van bestaand gebruik als bedoeld in het vijfde lid, beëindiging van dit gebruik niet worden gevvergd.
- 7 In afwijking van het eerste tot en met vierde lid, zijn daarin bedoelde gebouwen eveneens toegestaan voor zover dit in overeenstemming is met een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de wet.
- Artikel 2.2.2**
- 1 Op de gronden die zijn aangewezen op de ~~kaarten~~kaart in bijlage 4 bij dit besluit zijn geen objecten toegestaan die hoger zijn dan de in die bijlage aangegeven maximale waarden.
 - 2 Op de gronden die zijn aangewezen op de kaart in bijlage 4 bij dit besluit zijn geen bomen of struiken toegestaan die hoger zijn dan de in die bijlage aangegeven maximale waarden indien de Inspectie Leefomgeving en Transport op schriftelijk verzoek van de exploitant van de luchthaven Schiphol of Luchtverkeersleiding Nederland beoordeelt dat deze een belemmering vormen voor de veiligheid van het luchtverkeer.
 - 3 In afwijking van het eerste lid is een object ~~dat~~ hoger~~is~~ dan de desbetreffende maximale waarde toegestaan indien:
 - a het object opgericht of geplaatst is overeenkomstig een bouwvergunning of een aanlegvergunning ~~dan wel een omgevingsvergunning~~, of voor het object een dergelijke vergunning is verleend en
 - b de vergunning is verleend voor ~~de~~ 1 januari 2015, mits binnen twee jaar na die datum ~~vaneen~~ inwerkingtreding begin met de werkzaamheden is gemaakt, of
 - b het betreft herbouw, verbouw of vervangende nieuwbouw van ~~dit~~ objecten ~~besluit~~ als bedoeld onder a, mits de hoogte en het totale volume van het oorspronkelijke object niet worden overschreden.

Figuur 21 Voorbeeld van een tekst in renvooiweergave

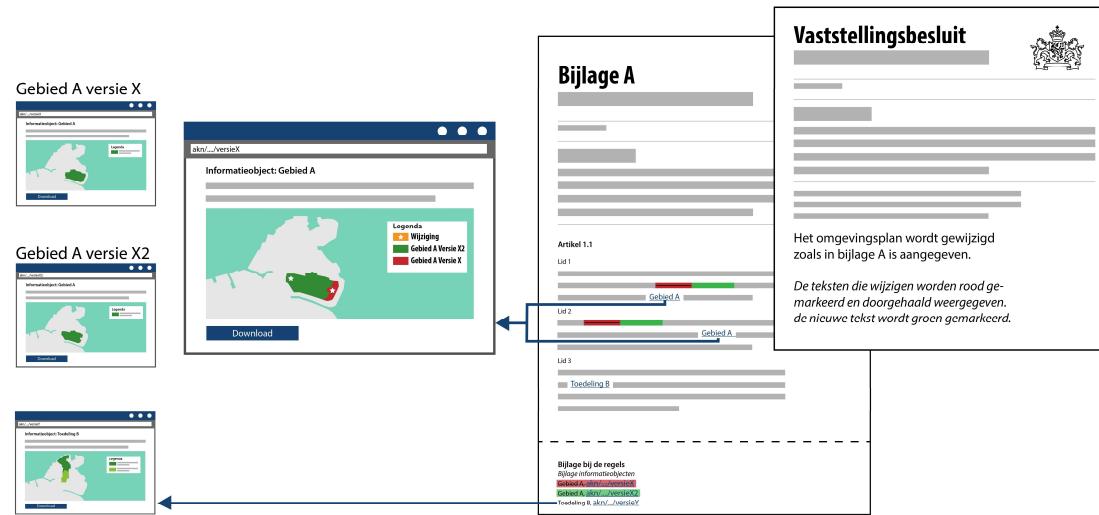
Ook bij de renvooiweergave wordt de systematiek van functioneel presenteren gehanteerd: het presentatiemodel schrijft voor dat het wijzigingsbesluit de oude en de nieuwe versie inzichtelijk moet maken door ze gecombineerd te presenteren en dat ook de verschillen visueel moeten worden geduid. De symboliek (kleuren, font, grootte, arcering etc) worden echter in stylesheets buiten het besluit gedefinieerd. In bovenstaand voorbeeld wordt de tekst die niet wijzigt, in de renvooiweergave, zonder markering weergegeven. De tekst uit de oude versie wordt rood gemarkeerd en doorgehaald. De nieuwe tekst wordt eraan toegevoegd en groen gemarkeerd. Aan de formulering van een wijzigingsartikel dient toegevoegd te worden hoe de wijzigingen worden gepresenteerd, bijvoorbeeld:

De formulering van een wijzigingsartikel luidt bijvoorbeeld als volgt:

Het omgevingsplan wordt gewijzigd zoals in bijlage A is aangegeven.

De teksten die wijzigingen worden rood gemarkeerd en doorgehaald weergegeven. De nieuwe tekst wordt groen gemarkeerd.

In bijlage A wordt de tekst van de onderdelen die wijzigen in de renvooiweergave, zoals in het wijzigingsartikel is beschreven, gepresenteerd.

Figuur 22 Conceptuele weergave van een wijzigingsbesluit

8.3 Wijzigingen van geometrie presenteren

Een werkingsgebied is onderdeel van het besluit middels een verwijzing uit de regels naar een geografisch informatieobject. Geografische informatieobjecten zijn als onderdeel van het besluit officieel vastgesteld en daarom kan de inhoud van vastgestelde geografische informatieobjecten niet wijzigen zonder nieuw besluit. Er ontstaat dan een nieuw geografisch informatieobject met een unieke identificatie en versie. Hiermee is de wijziging juridisch geborgd.

De renvooiweergave wordt ook gebruikt om wijzigingen van geografische informatieobjecten kenbaar te maken. Ook de systematiek van functioneel presenteren wordt gehanteerd: het presentatiemodel schrijft voor dat het wijzigingsbesluit de oude en de nieuwe versie inzichtelijk moet maken door ze gecombineerd te presenteren en dat ook de verschillen visueel moeten worden geduid.

Er zijn een aantal scenario's waarbij de inhoud van geografische informatieobjecten wijzigen:

- De inhoud van een bestaand geografisch informatieobject wijzigt; geometrie of een waarde
- Het hele geografisch informatieobject wordt vervangen
- Het geografisch informatieobject wordt vervangen door een nieuw geografisch informatieobject met een andere noemer

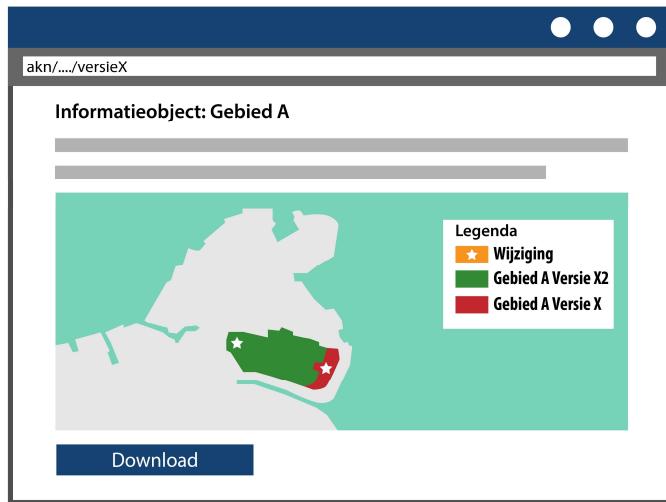
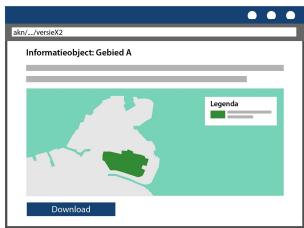
8.3.1 De inhoud van een bestaande geografisch informatieobject wijzigt

Een scenario waarbij de inhoud van een bestaand geografisch informatieobject wijzigt, bijvoorbeeld omdat de coördinaten of een waarde wijzigen. In dat geval zal er een nieuw geografisch informatieobject met een unieke identificatie en versie worden vastgesteld. Dit geografisch informatieobject heeft wel dezelfde noemer (de betekenis van de locatie blijft immers hetzelfde). Juridisch gezien wordt er echter alleen een besluit genomen over hetgeen dat gewijzigd is. Het is daarom van belang om de verschillen tussen de oude en nieuwe versie van het geo-informatie wel explicet te duiden in een mensleesbare vorm. Dat kan in een interactieve kaartviewer waarbij beide versies van het geografisch informatieobject worden gepresenteerd en daarbij ook de verschillen visueel worden geduid, zie figuur 19.

Gebied A versie X

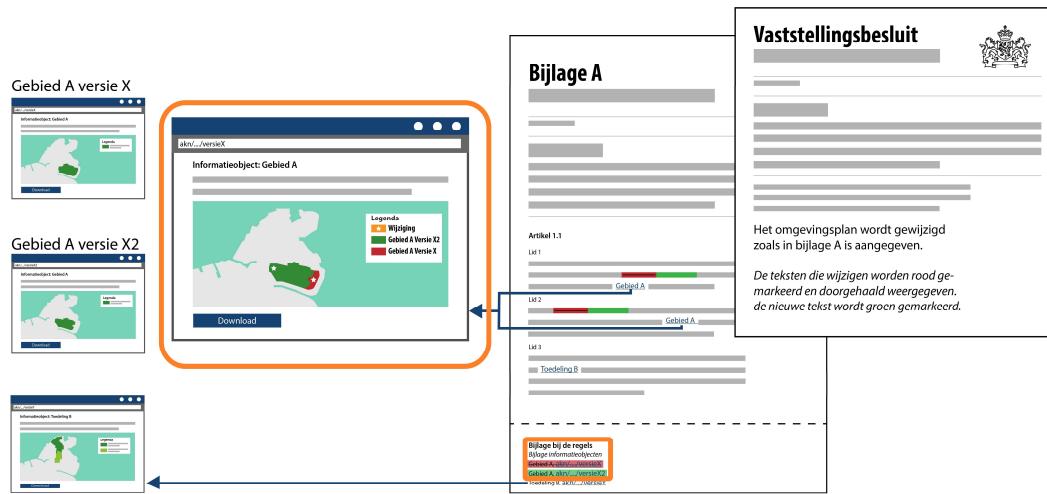
Gebied A versie X2

Figuur 23 Conceptuele weergave van een interactieve kaartviewer met renvooiweergave van een geo-informatieobjectgeografisch informatieobject: oude versie, nieuwe versie en wijzigingen expliciet geduid.

De eis aan informatieobjecten in een (OW-)besluit is dat ze ook in de mensleesbare weergave van het besluit opgenomen worden zodat duidelijk is welke informatie als onderdeel van het besluit is vastgesteld. Het presentatiemodel legt deze verbinding door de verwijzing naar (de pagina met het) geografisch informatieobject in de tekst op te nemen door de noemer in de tekst op te nemen. De mensleesbare verwijzing naar geografische informatieobjecten zit in de bijlage bij de regels. In het scenario waarbij de inhoud van het geografische informatieobject wijzigt, maar de noemer hetzelfde blijft, wordt het verschil toch zichtbaar in de Bijlage bij de regels. De unieke

verwijzing naar het geografisch informatieobject is immers gewijzigd (omdat de versie ervan is gewijzigd). Daarom wordt conform de renvooiweergave (voor tekst) de unieke verwijzing ook visueel in renvooiweergave gepresenteerd, zie figuur 24.

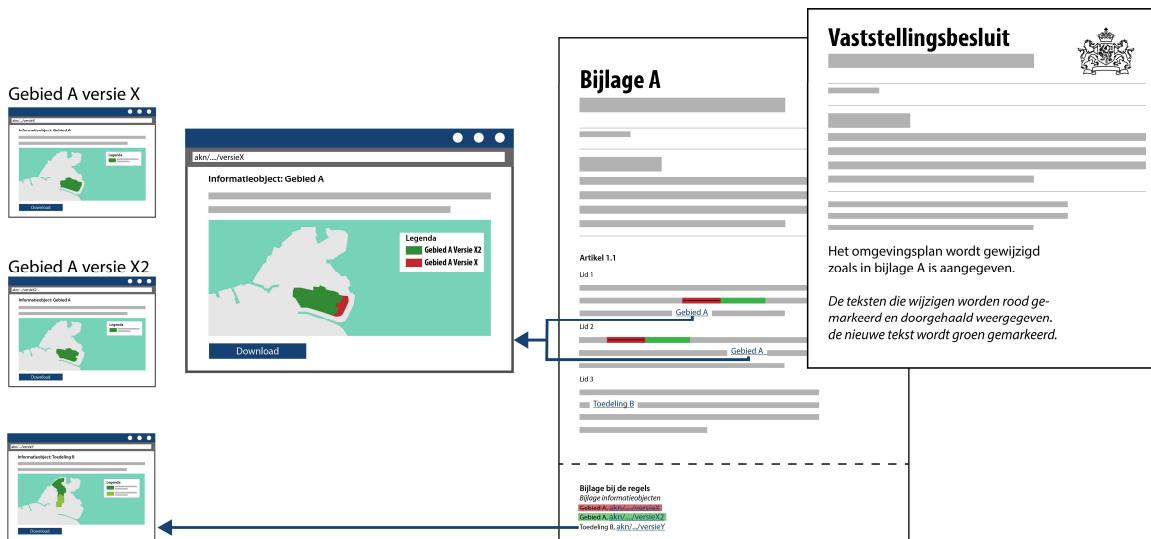

Figuur 24 Conceptuele weergave van renvooiweergave binnen het besluit van gewijzigde (inhoud van) geo-informatieobjecten en geografische informatieobjecten

8.3.2 Het hele geografisch informatieobject wordt vervangen

Een scenario waarbij het hele geografisch informatieobject wordt gewijzigd, maar de noemer wordt gehandhaafd. Bij dit scenario wordt bij het wijzigingsbesluit vastgesteld dat het geografisch informatieobject in zijn geheel wordt vervangen door een nieuw geografisch informatieobject dat wel dezelfde noemer krijgt (de betekenis van de locatie blijft immers wel hetzelfde).

In het OW-besluit wordt dat zichtbaar in de Bijlage bij de regels. Daar worden de oude versie van het geografisch informatieobject en de nieuwe versie van het geografisch informatieobject zichtbaar. In het interactieve kaartbeeld van de geografisch informatieobjecten worden beiden gecombineerd weergegeven. Het verschil met het vorige scenario is dat het niet verplicht is om de verschillen in het kaartbeeld explicet te presenteren; omdat is vastgesteld dat het geografisch informatieobject in zijn geheel wordt vervangen. (Waar bij het vorige scenario alleen over de wijziging is besloten).

Figuur 25 Conceptuele weergave van renvooiweergave binnen het besluit als het geo-informatie-objectgeografisch informatieobject wordt vervangen

8.3.3 Het geografisch informatieobject wordt vervangen door een nieuw geografisch informatieobject met een andere noemer

Er is ook een scenario waarbij het hele geografisch informatieobject wordt vervangen door een ander geografisch informatieobject en ook de noemer veranderd. De noemer is in de regel-, beleids- of visietekst de leesbare identificatie van de locatie en is de verbinding tussen de tekst en de locatie. De noemer geeft hierbij de betekenis van de locatie. Voorbeelden hiervan zijn functies zoals Horeca, Centrum, etc. of onderwerpen zoals Grondwaterbeschermingsgebied, Hoge archeologische verwachtingswaarde, etc. De locatie waarnaar verwezen wordt kan wijzigen, de noemer zal dan ook wijzigen. Die wijziging zal in de tekst van het wijzigingsbesluit in renvooiweergave zichtbaar worden: **NeemerA NieuweNoemer**.

9 Openstaande issues

Het presentatiemodel bevat nu algemene presentatiemethodes voor het presenteren van tekst en geometrie in formele besluiten/bekendmaking, in de service producten en de regeling. Het bevat onder andere:

- De verwijzing naar werkingsgebieden vastgelegd in geografische informatieobjecten
- Beschrijving van de kaartviewers (zie paragraaf 9.1)
- Principes van symbolisatie;
 - Annoteren, symboliseren, presenteren
 - Vier symbolisatiemethodes voor het presenteren van locaties (met een locatie-aanduiding) op de kaart
- Een symbolenbibliotheek
- Symbolisatietabellen
 - Functiegroep
 - Activiteitsgroep
 - Beperkingengebiedsgroep
 - Omgevingswaarde
 - Omgevingsnorm
- Renvooiweergave
- Principes van functioneel presenteren.

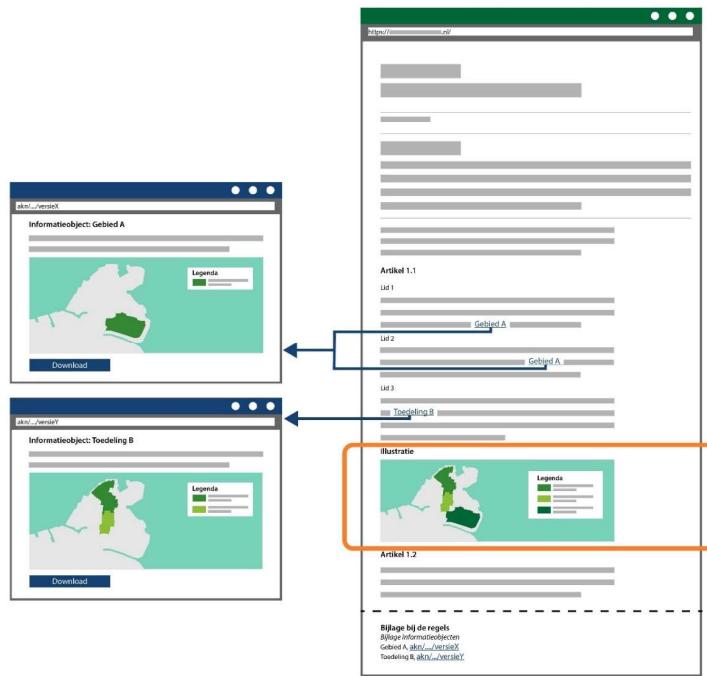
De volgende aspecten zijn nog niet in het presentatiemodel v0.98 uitgewerkt:

- Uitwerking van de symbolisatiemethodiek voor het presenteren van waarde-eenheid combinaties
 - Omgevingswaardegroep
 - Omgevingsnormgroep
- Presenteren als gevolg van nauwkeurigheid (Varianten op symbolen en invloed die dit heeft op het gebruik van achtergrondkaartlagen).
- Legendadefinities
- Uitwerking van Kaartviewer
 - Kaartviewers is in presentatiemodel v0.98 wel beschreven, maar is nog niet in v0.98 gemodelleerd. Uitwerking van kaartviewers in de regeling
- In een volgende versie zal meer informatie worden toegevoegd voor presentatie van tekst en presentatie van renvooiweergave.

9.1 Kaartviewers

Bij het presentatiemodel houden we rekening met de ambitie dat er op termijn kaartviewers zullen komen die binnen een besluit worden geplaatst om inhoud van geografische informatieobjecten kenbaar te maken. Deze kaartviewers zijn op dit moment nog niet gemodelleerd in de STOP/TPOD standaard. Bij het presentatiemodel houden we rekening met deze potentiele ontwikkeling zodat de TPOD-symbolisatiemethodiek ook gebruikt en uitgebreid kan worden wanneer kaartviewers aan de STOP/TPOD standaard worden toegevoegd.

Kaartviewers worden gebruikt voor de illustratie **binnen** juridisch relevante teksten. Binnen de **verrijkte** versie van een besluit/regeling (service variant) kunnen één of meerdere ondersteunende kaartviewers worden geplaatst om de inhoud van de informatieobjecten kenbaar te maken. De opsteller van het OW-besluit bepaalt de positie in de tekst en selecteert welke geografische informatieobjecten in de kaartviewer worden opgenomen.

Figuur 26 Conceptuele weergave van een kaartviewer in een (verrijkt) besluit/bekendmaking

Deze kaartviewer is een presentatieform ín de regel-, beleids- of visietekst waarin één of meerdere geografische informatieobjecten in relatie tot elkaar gepresenteerd kunnen worden. Dit samengestelde kaartbeeld moet wel correct zijn en gegenereerd zijn uit geografische informatieobjecten, maar is illustratief en is géén formeel onderdeel van het besluit. Boven het kaartbeeld dient duidelijk gemaakt te worden dat het slechts een illustratie is. De afbeelding krijgt het standaardopschrift ‘Illustratieve kaartviewer’ waarin de verbeelde geografische informatieobjecten zijn geduid.

Een kaartviewer is een interactief kaartframe, waarin een gebruiker kan in-uitzoomen en waarin alle geografische informatieobjecten (schaalafhankelijk) worden getoond. Het extent van het kaartbeeld wordt explicet opgegeven door de opsteller bij het Bevoegd Gezag. Alle geografische informatieobjecten die je wil laten zien moeten geactiveerd zijn (c.q. alle kaartlagen moeten geactiveerd worden weergegeven).

De kaartlagen met de geografische informatieobjecten worden op een kaart met ondergrond getoond om de locatie juist te interpreteren. Dit is een eigen ondergrond van de viewer; deze wordt niet meegegeven in een besluit. Het schaalniveau van de kaartviewer moet geschikt zijn voor de schaal waarop de geo-informatiebestanden bedoeld zijn om de geografische informatieobjecten te interpreteren.

In de kaartviewer worden de geografische informatieobjecten gesymboliseerd gepresenteerd. Standaard wordt de inhoud van de objecten gepresenteerd met de symboliek die in het besluit al aan (de eigenschap van) het geografisch informatieobject gekoppeld is (zoals beschreven in presentatiemodel v.0.97 paragraaf 4.3). Als de methode ‘een specifiek kaartsymbool’ aanwezig is, dan zal deze symboliek gebruikt worden om het object in het kaartbeeld weer te geven, gevolgd door respectievelijk: methode ‘een afwijkend symbool’, methode ‘een standaard symbool’ en ‘default weergave’.

Soms is er bij de opsteller van het besluit de wens om eenzelfde object in een specifieke kaart bewust met een andere symbolisatie te presenteren. Daarvoor kan bij kaartviewer de symbolisatiemethode 4 ‘een specifiek kaartsymbool’ worden gehanteerd. Bij deze symbolisatiemethode wordt alleen voor de specifieke kaartviewer afgeweken van de symbolisatie die voor het object is vastgelegd.

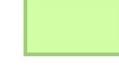
In de kaartviewer kan de opsteller naast het aanpassen van de symbolisatie ook de tekenvolgorde van de kaartlagen, c.q. geografische informatieobjecten regelen.

Een kaartviewer is altijd op het noorden georiënteerd en bevat een schalaanduiding en een legenda die inzicht moet geven over de inhoud van de informatieobjecten die worden getoond.

Kaartviewer is een ondersteunend middel dat ook handig is toe te passen in wijzigingsbesluiten om wijzigingen explicet te duiden.

10 Bijlage Symbolisatiebibliotheek

Dit is een afbeelding van een extract uit de symbolenbibliotheek.

3. Vlak symbolen (zonder transparantie met een gesloten zwarte lijn)					
Description	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn			
5 Example					
6					
7 SymbolName vsg001	vsg002	vsg003	vsg004	vsg005	
8 FeatureType name Locatie	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie
9 Filter tpod:symbol = vsg001	tpod:symbol = vsg002	tpod:symbol = vsg003	tpod:symbol = vsg004	tpod:symbol = vsg005	
10 Geometry geometrie	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie
11 ReferenceScale 1000	1000	1000	1000	1000	1000
12 MinScale 500	500	500	500	500	500
13 MaxScale 10000	10000	10000	10000	10000	10000
14 LayerName					
15 Fill - fill #ebf0d2	#d2ffa5	#b45fd2	#64aa2d	#ffc8be	
16 Fill - fill-opacity					
28 Fill - GraphicFill - Size					
29 Fill - GraphicFill - Opacity					
30 Fill - GraphicFill - Rotation					
31 Stroke - stroke #000001	#000001	#000001	#000001	#000001	#000001
32 Stroke - stroke-width 1	1	1	1	1	1
33 Stroke - stroke-opacity 1	1	1	1	1	1
34 Stroke - stroke-dasharray					
35 Stroke - stroke-linecap					
36 Stroke - stroke-linejoin round	round	round	round	round	round
37 Stroke - dashoffset					
38 Displacement					
39 PerpendicularOffset					
41					
42 Vlak symbolen (zonder transparantie met een gesloten gekleurde lijn)					
Description	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn			
44 Example					
45					
46 SymbolName vsg101	vsg102	vsg103	vsg104	vsg105	
47 FeatureType name Locatie	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie
48 Filter tpod:symbol = vsg101	tpod:symbol = vsg102	tpod:symbol = vsg103	tpod:symbol = vsg104	tpod:symbol = vsg105	
49 Geometry geometrie	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie
50 ReferenceScale 1000	1000	1000	1000	1000	1000
51 MinScale 500	500	500	500	500	500
52 MaxScale 10000	10000	10000	10000	10000	10000
53 LayerName					
54 Fill - fill #ebf0d2	#d2ffa5	#b45fd2	#64aa2d	#ffc8be	
236					
237 Vlak symbolen (Vlak met forward lijnarcering met een gesloten lijn)					
Description	Vlak met forward lijnarcering met een	Vlak met forward lijnarcering met een			
239 Example					
240					
241 SymbolName vag201	vag202	vag203	vag204	vag205	

Voor de symbolenbibliotheek wordt verwezen naar:

'Symbolisatiebibliotheek_STOP_v0.98-beta.xlsx' en 'SLD_Symbolenbibliotheek_STOP_v0.98-beta.xml'

11 **Bijlage Symbolisatietabellen presentatie-entiteiten STOP**

Wordt na aanpassing waardelijsten weer toegevoegd.